

SPRÁVA O STAVE ÚNIE 2017 PRESEDU JUNCKERA

Návrhy o budúcnosti Európy,
ktoré možno vykonať na základe Lisabonskej zmluvy

Predseda Juncker vo svojej správe o stave Únie, ktorú predniesol 13. septembra 2017, predstavil svoju víziu budúcnosti Európy s výhľadom do roku 2025. V tomto informačnom liste sa vysvetľuje, ako je možné návrhy predsedu Junckera dosiahnuť úplným využitím potenciálu Lisabonskej zmluvy. Spolu so správou o stave Únie predseda Juncker predložil podrobné vyhlásenie o zámere s konkrétnymi legislatívnymi a nelegislatívnymi návrhmi na vykonanie iniciatív uvedených v jeho správe. Tieto návrhy Komisia uvedie v rokoch 2017 a 2018 s výhľadom ich prijatia do roku 2025, neopomínajúc voľby do Európskeho parlamentu v máji a júni 2019, ktoré budú dôležitým testom demokracie v Európskej únii.

Správa predsedu Junckera o stave Únie z 13. septembra 2017:

Vysvetlenie

HLASOVANIE KVALIFIKOVANOU VÄČŠINOU V RÁMCI JEDNOTNÉHO TRHU

„Pokial' ide o dôležité otázky týkajúce sa jednotného trhu, chcem, aby sa rozhodnutia v Rade častejšie a jednoduchšie prijímali kvalifikovanou väčšinou – s rovnocennou účasťou Európskeho parlamentu.“

Iniciatívy s dosahom v horizonte do roku 2025, ako sú uvedené vo vyhlásení predsedu Junckera o zámere z 13. septembra 2017

„Oznámenie o možnosti ďalšieho rozšírenia používania hlasovania kvalifikovanou väčšinou a riadneho legislatívneho postupu pri záležitostiach týkajúcich sa vnútorného trhu na základe článku 48 ods. 7 ZEÚ.“

ENERGETIKA

Článok 192 ods. 2 ZFEÚ obsahuje možnosť uplatniť riadny legislatívny postup na ustanovenia predovšetkým fiškálnej povahy a takisto na opatrenia významne ovplyvňujúce možnosť voľby členského štátu pri výbere medzi rôznymi energetickými zdrojmi a celkovú štruktúru zásobovania energiou. Vyžaduje si to však jednomyselné schválenie Radou na základe návrhu Komisie a po konzultácii s Európskym parlamentom.

SOCIÁLNA OBLASŤ

V určitých oblastiach sociálnej politiky sa v súčasnosti vyžaduje jednomyselnosť. Medzi takéto oblasti patrí ochrana pracovníkov pri skončení pracovnej zmluvy, kolektívna ochrana záujmov pracujúcich a zamestnávateľov a podmienky zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín s riadnym pobytom na území Únie. **Článok 153 ods. 2 ZFEÚ** umožňuje, aby sa na uvedené tri oblasti začal uplatňovať riadny legislatívny postup, ak to jednomyselne schváli Rada na základe návrhu Európskej komisie a po konzultácii s Európskym parlamentom.

ZDAŇOVANIE

V článku 48 ods. 7 ZEÚ sa stanovuje všeobecná premostovacia doložka, ktorá umožňuje zmenu z jednomyselného hlasovania na hlasovanie kvalifikovanou väčšinou alebo z mimoriadneho legislatívneho postupu na riadny legislatívny postup. Nevyžadujú sa národné ratifikácie, ale takáto zmena sa neprijme, ak ju vetuje čo i len jeden národný parlament. Prechod k hlasovaniu kvalifikovanou väčšinou sa nemusí uskutočniť vo všetkých záležitostiach týkajúcich sa zdaňovania naraz, tento postup je možné uplatniť jednotlivito podľa tém alebo druhov sadzieb.

Na to, aby mohol byť použitý **článok 48 ods. 7 ZEÚ**, musia byť splnené tieto podmienky:

- Európska rada oznámi národným parlamentom svoj zámer uplatniť premostovaciu doložku;
- národné parlamenty majú lehotu 6 mesiacov na vznesenie námietky; keď len jeden národný parlament vznesenie námietku, Rada iniciatívu nemôže prijať;
- Európsky parlament sa požiada, aby väčšinou svojich poslancov udelil súhlas;
- Európska rada prijme rozhodnutie jednomyselne.

Správa predsedu Junckera o stave Únie z 13. septembra 2017:

Vysvetlenie

HLASOVANIE KVALIFIKOVANOU VÄČŠINOU V OBLASTI ZAHRANIČNEJ POLITIKY

„Chcem, aby členské štáty zvážili, ktoré zahraničnopolitické rozhodnutia by sa mohli namiesto jednomyselného súhlasu prijímať kvalifikovanou väčšinou.“

Iniciatívy s dosahom v horizonte do roku 2025, ako sú uvedené vo vyhlásení predsedu Junckera o zámere z 13. septembra 2017

„Oznámenie o možnosti ďalšieho rozšírenia používania hlasovania kvalifikovanou väčšinou v oblasti spoločnej zahraničnej politiky, na základe článku 31 ods. 3 ZEÚ.“

V článku 31 ods. 3 ZEÚ je uvedená možnosť zmeny na hlasovanie kvalifikovanou väčšinou v záležitostiach spoločnej zahraničnej politiky. Takúto zmenu by musela jednomyselne schváliť Európska rada a nezaťažala by rozhodnutia s vojenskými alebo obrannými dosahmi.

POVERENIE EURÓPSKEHO PROKURÁTORA BOJOM PROTI TERORIZMU

„Takisto sa zasadzujem za to, aby bola nová európska prokuratúra poverená úlohou stíhať cezhraničné trestné činy terorizmu.“

Iniciatívy s dosahom v horizonte do roku 2025, ako sú uvedené vo vyhlásení predsedu Junckera o zámere z 13. septembra 2017

„Oznámenie o možnom rozšírení úloh novej Európskej prokuratúry aj na boj proti terorizmu, na základe článku 86 ods. 4 ZFEÚ.“

V článku 86 ods. 4 ZFEÚ sa stanovuje možnosť rozšíriť právomoci Európskeho prokurátora pôvodne obmedzené na boj proti podvodom poškodzujúcim rozpočet EÚ tak, aby zahŕňali stíhania cezhraničných teroristických trestných činov.

Na takéto rozšírenie treba jednomyselné rozhodnutie Európskej rady po udelení súhlasu Európskeho parlamentu a po porade s Európskou komisiou.

€ POSILNENIE HOSPODÁRSKEJ A MENOVEJ ÚNIE

„Podľa mňa by sa ESM mal teraz postupne pretaviť do Európskeho menového fondu, ktorý však musí byť pevne zakotvený v pravidlách a kompetenciách Európskej únie.“

Iniciatívy s dosahom v horizonte do roku 2025, ako sú uvedené vo vyhlásení predsedu Junckera o zámere z 13. septembra 2017

- Transformácia Európskeho mechanizmu pre stabilitu na Európsky menový fond
- Vytvorenie samostatného rozpočtového riadka pre eurozónu v rámci rozpočtu EÚ, ktorý bude zabezpečovať štyri funkcie:
  1. pomoc pri štrukturálnych reformách,
  2. stabilizačnú funkciu,
  3. zabezpečovací mechanizmus pre bankovní úniu a 4. nástroj konvergenzie na poskytovanie predvstupovej pomoci členským štátom mimo eurozóny
- Začlenenie podstaty Zmluvy o stabilite, koordinácii a správe v hospodárskej a menovej únii do práva Únie

EURÓPSKY MENOVÝ FOND

Komisia 6. decembra navrhne premenu Európskeho mechanizmu pre stabilitu na Európsky menový fond, ktorý bude súčasťou práva Únie na základe **článku 352 ZFEÚ**.

ROZPOČTOVÝ RIADOK EUROZÓNY AKO SÚČASŤ ROZPOČTU EÚ

Komisia navrhne takýto rozpočtový riadok eurozóny ako súčasť bežného rozpočtového postupu v rámci zmlúv, a to formou opravného rozpočtu.

STABILITA, KOORDINÁCIA A SPRÁVA

V **článku 16 Zmluvy o stabilite, koordinácii a správe v hospodárskej a menovej únii**, ktorá nadobudla platnosť v januári 2013 po ratifikácii zo strany signatárskych členských štátov (túto zmluvu podpísali všetky členské štáty s výnimkou Spojeného kráľovstva, Českej republiky a Chorvátska), sa stanovuje, že obsah uvedenej zmluvy musí byť začlenený do právnych predpisov EÚ najneskôr v roku 2018.

Ako je uvedené vo vyhlásení predsedu Junckera o zámere, Komisia predloží návrh v tejto veci na základe **článku 126 ods. 14 ZFEÚ**, pričom zohľadní flexibilitu zakotvenú v Pakte stability a rastu Európskou komisiou od januára 2015.

VIACROČNÝ FINANČNÝ RÁMEC

„Dôležitým prvkom budú rozpočtové plány, ktoré Komisia predloží v máji 2018. Aj v tomto prípade máme na výber: buď sa budeme usilovať dosiahnuť ambície Európskej únie v prísnom rámci súčasného rozpočtu, alebo zvýšime rozpočtovú kapacitu Európskej únie, aby mohla lepšie naplniť svoje ambície. Ja som za druhú možnosť.“

V máji 2018 Komisia navrhne nový viacročný finančný rámec na obdobie po roku 2020 na základe **článku 312 ods. 2 ZFEÚ**.

PRECHOD K ÚPLNEJ OBRANNEJ ÚNII

„Chcem, aby sme viac úsilia venovali otázkam obrany. Nový Európsky obranný fond sa už čoskoro stane realitou. A aj stála štruktúrovaná spolupráca v oblasti obrany. Do roku 2025 potrebujeme mať plnohodnotnú európsku obrannú úniu.“

STÁLA ŠTRUKTÚROVANÁ SPOLUPRÁCA

Na základe **článku 42 ods. 6 ZEÚ** môže skupina podobne zmysľajúcich členských štátov, ktoré majú požadované operačné spôsobilosti, aby povzniesli európsku obranu na ďalšiu úroveň, prejsť od nesúrodej zmesi dvojstrannej a viacstrannej vojenskej spolupráce na efektívnejšie formy integrácie obrany.

SPOLOČNÁ OBRANNÁ ÚNIA

V **článku 42 ods. 2 ZEÚ** sa upravuje postupné vymedzenie spoločnej obrannej politiky Únie. Tá povedie k spoločnej obrannej únii, keď o tom jednomyselne rozhodne Európska rada. Tento postup bude plne rešpektovať všetky povinnosti členských štátov voči NATO.

DOKONČENIE SCHENGENSKÉHO PRIESTORU

„Ak chceme chrániť naše vonkajšie hranice a ešte viac ich posilniť, čo je len správne, musíme schengenský priestor okamžite otvoriť Bulharsku a Rumunsku.“

„Aj Chorvátsku by sme mali umožniť, aby sa stalo plnoprávnym členom „Schengenu“, keď splní všetky kritériá.“

Rozhodnutia o rozšírení schengenského priestoru musia na základe **protokolu č. 19 k zmluvám o schengenskom acquis** prijať všetky členské štáty v Rade jednomyselným rozhodnutím v nadväznosti na pozitívne hodnotenie prístupových kritérií Európskou komisiou. Komisia kladne hodnotila Bulharsko a Rumunsko v rokoch 2009 a 2010 a z týchto hodnotení vyplýva, že obe krajiny spĺňajú podmienky potrebné na vstup do Schengenu. Komisia preto podporuje plné prístupenie týchto dvoch členských štátov k schengenskému priestoru.

Hodnotenie pokroku Chorvátska pri plnení potrebných podmienok na vstup do Schengenu sa uskutočnilo v priebehu roku 2016. V niektorých oblastiach Chorvátsko už spĺňa potrebné podmienky, zatiaľ čo v iných sú potrebné ďalšie zlepšenia. Ešte je potrebné do októbra 2017 dokončiť hodnotenie Schengenského informačného systému a opätovná návšteva týkajúca sa vonkajších hraníc sa uskutoční v novembri 2017. Keď budú splnené všetky podmienky, Komisia predloží Rade návrh na vstup Chorvátska do schengenského priestoru.

DOKONČENIE EUROZÓNY

„Euro má byť jednotnou menou Európskej únie ako celku. Všetky naše členské štáty, s výnimkou dvoch krajín, majú povinnosť a právo vstúpiť do eurozóny, keď splnia podmienky.“

Všetky členské štáty okrem dvoch (Dánsko a Spojené kráľovstvo) sú povinné prijať euro a vstúpiť do eurozóny. Okrem toho 16 členských štátov (Belgicko, Bulharsko, Nemecko, Grécko, Španielsko, Taliansko, Cyprus, Litva, Luxembursko, Maďarsko, Malta, Rakúsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovinsko a Slovensko) vo **vyhlásení č. 52 k ZFEÚ** výslovné vyhlásilo euro za menu Európskej únie.

Bulharsko, Chorvátsko, Česká republika, Maďarsko, Poľsko, Rumunsko a Švédsko ešte nie sú súčasťou eurozóny, podľa zmlúv však majú povinnosť vstúpiť do eurozóny, keď splnia kritériá. Označujú sa ako „členské štáty, pre ktoré platí výnimka“. Táto výnimka je dočasná a prestane sa uplatňovať, keď dané krajiny splnia konvergenčné kritériá stanovené v **článku 140 ods. 1 ZFEÚ**.

Európska komisia a Európska centrálna banka každé dva roky hodnotia, či krajiny spĺňajú kritériá. Nasledujúce hodnotenie sa uskutoční v máji 2018.

DOKONČENIE BANKOVEJ ÚNIE

„Ak chceme, aby banky na celom našom kontinente dodržiavali rovnaké pravidlá a uplatňoval sa na ne rovnaký systém dohľadu, mali by sme podporovať všetky členské štáty, aby sa stali členmi bankovej únie.“

Banková únia zahŕňa všetky krajiny eurozóny a tie členské štáty EÚ, ktoré sa rozhodnú zapojiť sa. Členmi bankovej únie sa automaticky stanú všetky krajiny, ktoré v budúcnosti prijímú euro.

Krajiny mimo eurozóny sa môžu pripojiť k jednotnému mechanizmu dohľadu tak, že začnú úzko spolupracovať Európskou centrálnou bankou plniacou úlohu orgánu bankového dohľadu. Takáto úzka spolupráca sa nadväzuje rozhodnutím zo strany Európskej centrálnej banky po oznámení od dotknutej krajiny mimo eurozóny a za predpokladu, že príslušná krajina spĺňa prísne podmienky súvisiace s výmenou informácií a záväznou povahou opatrení dohľadu.

V Dánsku a vo Švédsku začali celonárodné diskusie o členstve v bankovej únii v lete 2017.

Správa predsedu Junckera o stave Únie z 13. septembra 2017:

Vysvetlenie

ROZŠÍRENIE EURÓPSKEJ ÚNIE

„Ked' chceme dosiahnuť väčšiu stabilitu v našom susedstve, musíme takisto udržiavať dôveryhodnú perspektívu rozšírenia pre krajiny západného Balkánu.“

Iniciatívy s dosahom v horizonte do roku 2025, ako sú uvedené vo vyhlásení predsedu Junckera o zámere z 13. septembra 2017

„Stratégia pre úspešné pristúpenie Srbska a Čiernej Hory k EÚ ako najpokročilejších kandidátov na západnom Balkáne (február 2018).“

V **článku 49 ZEÚ** sa uvádza, že každý európsky štát, ktorý rešpektuje hodnoty EÚ a zaviazal sa ich podporovať, môže požiadať o členstvo v EÚ. Po ukončení rokovaní o všetkých kapitolách sa príslušné podmienky – vrátane prípadných ochranných doložiek a prechodných opatrení – začlenia do zmluvy o pristúpení medzi členskými štátmi EÚ a kandidátskou krajinou. Zmluva o pristúpení však môže byť podpísaná len po súhlase Parlamentu a jednomyseľnom schválení Radou. Následne sa predloží na ratifikáciu vo všetkých členských štátoch EÚ v súlade s ich ústavnými požiadavkami (t. j. ratifikácia parlamentom alebo v referende).

Komisia označila Čiernu Horu a Srbsko za najpokročilejších kandidátov a v súčasnosti sú jedinými kandidátskymi krajinami zo západného Balkánu, ktoré sú zapojené do prístupových rokovaní. EÚ bude pokračovať a naďalej prehĺbovať svoju spoluprácu so všetkými partnermi v krajinách západného Balkánu s cieľom podporiť ich na ceste k členstvu.

ZACHOVANIE VEDÚCEHO KANDIDÁTA

„Ak chceme posilniť európsku demokraciu, nesmieme zvrátiť ten malý demokratický pokrok, ktorý sme dosiahli vytvorením vedúcich kandidátov – tzv. spitzenkandidátov. Chcel by som, aby sa to zopakovalo.“

V **článku 17 ods. 7 ZEÚ** sa uvádza, že Európska rada musí pri návrhu nového predsedu Európskej komisie zohľadniť výsledky volieb do Európskeho parlamentu. Toto rozhodnutie Európska rada prijíma kvalifikovanou väčšinou a tohto kandidáta potom volí Európsky parlament väčšinou svojich členov.

Tento prístup bol zvolený po voľbách do Európskeho parlamentu v roku 2014, po ktorých predsedu Junckera – ako vedúceho kandidáta politickej skupiny s najvyšším počtom hlasov – navrhla Európska rada a zvolil Európsky parlament za predsedu Európskej komisie.

NADNÁRODNÉ VOLEBNÉ ZOZNAMY

„Pozdáva sa mi aj myšlienka vytvorenia nadnárodných volebných zoznamov v európskych voľbách, hoci si uvedomujem, že viacerí z vás s ňou nesúhlasia.“

Na základe **článku 14 ods. 2 ZEÚ** o presnom zložení Európskeho parlamentu rozhoduje jednomyselne Európska rada. Posledné rozhodnutie o zložení bolo prijaté v júni 2013 v rámci príprav na prístupenie Chorvátska ako 28. členského štátu EÚ.

Nadnárodné volebné zoznamy by museli ratifikovať všetky členské štáty. V článku 223 ods. 1 ZFEÚ sa stanovuje, ako možno použiť nadnárodné volebné zoznamy alebo uskutočniť akúkoľvek inú zmenu volieb do Európskeho parlamentu.

Rada konajúca jednomyselne po získaní súhlasu väčšiny poslancov Európskeho parlamentu môže prijať nové ustanovenia o voľbe poslancov Európskeho parlamentu. Tieto by potom nadobudli účinnosť iba vtedy, keď každý členský štát ratifikuje zmeny v súlade s jeho príslušnými ústavnými požiadavkami.

Toto je jediná myšlienka v prejave predsedu Junckera, ktorá by nevyžadovala zmenu zmluvy, ale ratifikáciu všetkými členskými štátmi. Preto predseda Juncker vyjadril, že sa mu táto myšlienka pozdáva.

ZLEPŠENIE EFEKTÍVNOSTI PRI KORMIDLE EÚ

„Ide mi o efektívnosť. Úlohu ministra hospodárstva a financií by mal prevziať komisár pre hospodárske a finančné záležitosti, ktorý by bol v ideálnom prípade aj podpredsedom Komisie. Súčasne by mal predsedáť Euroskupine.“

„Európa by fungovala lepšie, keby sme zlúčili funkcie predsedov Európskej rady a Európskej komisie.“

Iniciatívy s dosahom v horizonte do roku 2025, ako sú uvedené vo vyhlásení predsedu Junckera o zámere z 13. septembra 2017

„Oznámenie o možnostiach na zlepšenie efektívnosti vo vedení Európskej únie.“

Oznámenie o možnom vytvorení trvalej pozície európskeho ministra hospodárstva a financií (článok 2 protokolu č. 14) a inštitucionálnych dôsledkoch tohto kroku.“

ZLÚČENIE FUNKCIÍ PODPRESEDU KOMISIE A PRESEDU EUROSKUPINY

V článku 2 protokolu č. 14 k Lisabonskej zmluve sa stanovuje, že predsedu Euroskupiny volia ministri členských štátov eurozóny väčšinou hlasov. Kandidát na túto pozíciu nemusí zastávať funkciu ministra financií niektorého členského štátu.

ZLÚČENIE FUNKCIÍ PRESEDU KOMISIE A PRESEDU EURÓPSKEJ RADY

Na základe **článku 17 ods. 7 ZEÚ** Európsky parlament volí predsedu Komisie väčšinou svojich členov na návrh Európskej rady, ktorá vyberá kandidáta kvalifikovanou väčšinou, pričom zohľadňuje výsledky volieb do Európskeho parlamentu. Na základe **článku 15 ods. 5 ZEÚ** je predseda Európskej rady volený kvalifikovanou väčšinou Európskej rady na obnoviteľné funkčné obdobie 30 mesiacov. V **článku 15 ods. 6 ZEÚ** sa stanovuje, že predseda Európskej rady nesmie vykonávať **vnútroštátnu** funkciu, čo umožňuje, aby zastával **európsku** funkciu.